

зросла їх питома в загальних обсягах сільськогосподарського виробництва. Очевидно, це взаємопов'язано і взаємообумовлено.

По-друге, окремо варто виділити, мабуть, те, що з МП усіх основних видів економічної діяльності найвищий рівень виробітку на 1 зайнятого був саме в торгівлі: він, наприклад, в 3,8 раза вищий, ніж на МП промисловості, сільського господарства чи будівництва. Пояснення цьому, на наш погляд, слід шукати не так в ступені інтенсифікації праці на МП зазначених видів економічної діяльності, як в особливостях державної політики по підтримці розвитку малого підприємництва, в першу чергу в плані регламентації ціноутворення, а також, мабуть, в специфіці організації виробництва в цілому по народногосподарському комплексі Івано-Франківської області. В сказаному, найбільш ймовірно, криється і причина того, що рівень виробітку на 1 працюючого на МП промисловості, сільського господарства і будівництва був практично однаковим – відповідно 8,5 тис. грн., 8,6 тис. грн., 8,9 тис. грн. у 2010 році.

Такі найважливіші, мабуть, характеристики організації, динаміки розвитку малого підприємництва на Івано-Франківщині в сучасних умовах.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Свистун І.В., ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ, Україна

Якість відноситься до категорії складних і динамічних понять. Об'єктами, якість яких можна оцінити, є не лише продукція або послуги, але і весь комплекс понять виробничо-збутової сфери. Динамічність категорії якість полягає в тому, що вимоги до продукції і послуг, сподівання від них змінюються дуже швидко. Те, що сьогодні є відповідним, завтра застаріває, стає недостатнім для задоволення потреб покупця, тобто, недостатньої якості, тому тема управління якістю на підприємствах є дуже актуальною. Управління якістю охоплює частину функцій управління, направлених на досягнення цілей в області якості. Цілі в області якості передбачають створення на підприємстві умов, в яких можливо контролювати, регулювати якість, забезпечувати відповідність прийнятним вимогам і гнучко змінювати встановлені вимоги.

При побудові системи управління якістю переслідуються мета організаційного об'єднання усіх управлінських функцій, від реалізації яких залежить забезпечення і підвищення якості. В рамках структур такого типу координуються усі роботи, пов'язані з дослідженнями, розробками і освоєнням нової продукції, підвищенням продуктивності праці, ефективності виробництва і якості. Такі структурні схеми дозволяють створювати організаційні умови для об'єднання зусиль всього персоналу по підвищенню економічних та виробничих показників діяльності усієї компанії. Фірмі, у складі якої знаходиться до десяти чоловік, для досягнення цілей в області якості, досить просто забезпечити координацію дій всього персоналу, чіткість виконання всіх процедур і процесів. Фірмі з великою кількістю співробітників необхідне формалізоване визначення обов'язків і відповідальності в області якості на рівні співробітників, підрозділів і підприємства в цілому. Дослідження за оцінкою ефективності розробки і впровадження систем якості були проведені однією з провідних сертифікаційних фірм світу - організацією Ллойд Регістр. Під час досліджень аналізувалися економічні показники діяльності 222 підприємств машинобудівного профілю, що упровадили і сертифікували свої системи якості. Дослідження проводилися по групах – малі, середні і великі компанії. Загальний висновок, зроблений Ллойд Регістром: підприємства, що упровадили систему якості у 2-3 рази ефективніші в порівнянні з конкурентами, що не використовують систему якості.

Обов'язковою умовою динамічного розвитку організації є створення керівництвом програми поліпшення якості в результаті аналізу стану системи якості. Для цього необхідно проводити регулярний (зазвичай щорічний) аналіз з боку вищого керівництва системи якості і її відповідності політиці в області якості. Підприємству необхідно розробити річний календарний графік аудиту системи якості, який затверджує керівник. Календарний графік повинен відображати які пункти стандарту перевіряються, і якими організаційними структурами здійснюватиметься перевірка, а також які перевірки проводитимуться, і хто з аудиторів їх проводитиме. Внутрішні аудити націлені не лише на виявлення недоліків, але і на постійне

підвищення ефективності системи. Дані внутрішніх аудитів є частиною вхідних даних для аналізу з боку керівництва. Між формулюванням політики якості і її реалізацією в рамках системи якості знаходиться комплекс заходів, який називається «забезпечення якості». Забезпечення якості включає всі систематизовані і плановані види діяльності, необхідні для виконання встановлених вимог. До таких видів діяльності відносяться планування якості, регулювання якості та контроль якості. Діяльність, направлена на забезпечення якості і функціонування системи якості пов'язана з додатковими витратами. Ефективна система якості може істотно підвищити прибуток і рентабельність підприємства за рахунок удосконалення операцій, зниження втрат від браку, розширення ринку збуту і більш повного задоволення споживачів. Таким чином, управління якістю продукції на підприємствах є складним питанням, що вимагає постійної уваги і контролю з боку керівництва. Створена система управління якості на будь-якому підприємстві повинна відрізнятися гнучкістю, для постійної зміни і внесення новин і коректив на благо подальшого розвитку підприємства.

Література: 1. Мазур И.И., Шапиро В.Д. – Управление качеством, 2006 – 120 с.
2. Новицкий Н.И., Олексюк В.Н., Кривенков А.В., Пуровская Е.Э. – Управление качеством продукции, 2002 – 226 с.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Татара А.С., НГУ, м. Дніпропетровськ, Україна

Сучасний стан ринкової економіки в Україні потребує докорінних змін господарського механізму та створення якісно нового процесу управління. Виробничі витрати займають основне місце у структурі витрат підприємства, концентруючи в собі результати усієї його діяльності. У розвитку теорії управління виробничими витратами на сучасному етапі слід наголошувати на створенні такої системи управління виробничими витратами, що забезпечує підприємству можливість успішно конкурувати на ринку, і, відповідно, додаванні системі необхідних для реалізації цього завдання властивостей і якостей. А для цього потрібно мати уявлення про досвід формування систем управління витратами. Сучасність висуває нові вимоги забезпечення стійкого економічного зростання підприємств України, в першу чергу, за рахунок досконалого управління витратами.

Об'єктивно необхідним в сучасних умовах є узагальнення існуючих підходів до управління витратами та пошук нових напрямів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств і національної економіки. У більшості праць управління витратами розглядається, як правило, з точки зору організації бухгалтерського і управлінського обліку і вирішення виключно облікових завдань. Для сучасного періоду розвитку економіки характерна адаптація управління витратами до ринкових умов господарювання. З одного боку, система управління витратами має враховувати багаторічний досвід її становлення та розвитку; з іншого – забезпечувати підвищення конкурентоспроможності підприємства. Система управління витратами підприємства має відповідати умовам ринкового середовища

Не значна увага надається процесам прогнозування та планування витрат діяльності як важливого критерію управління ефективністю роботи підприємств. Недостатня розробка питань методичного забезпечення процесу ефективного управління витратами діяльності та зумовлені цим труднощі, різноманіття і неоднозначність формувань їх на підприємствах обумовлюють доцільність подальшого вивчення цих питань.

На сьогодні існують фундаментальні розробки з питань управління витратами виробництва, їх складу, визначення впливу на економічні показники діяльності підприємства. Разом з тим дослідження не враховували загальноприйняті на цей час ринкові економічні принципи. Вагомий внесок у вивчення цієї проблеми зробили такі видатні зарубіжні економісти, як А.Апчерч, Д. Бримсон, Р. Гаррисон, Джай К. Шим, К. Друрі, Джон К. Шанк, Р. Каплан, Б. Нідлз, Дж. Ріс, Г. Фандель, Д. Хан, Ч. Хорнгрен, Дж. Фостер, та вітчизняні вчені П. Атамас, Ф.